

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 23 augustus 2011 inzake het rapport van bevindingen van de NVAO over de verbeterpotentie van vier opleidingen bij Hogeschool InHolland (31 288, nr. 201).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

De adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding
2. Bevindingen uit het onderzoek
3. Beleidsreactie en vervolg

II Reactie van de staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het rapport van de NVAO (Nederlands-Vlaams Accreditatie Orgaan) over de verbeterpotentie van de vier opleidingen van InHolland en met name de beleidsreactie daarop van de staatssecretaris. Enerzijds is het goed nieuws dat de opleidingen de potentie hebben om hun zaken beter op orde te krijgen. Anderzijds delen de leden de conclusie van de staatssecretaris dat voorzichtigheid geboden is omdat het traject rondom de verbeteringen nog niet is afgerond en er nog moet worden beslist over het al dan niet intrekken van de accreditatie van deze opleidingen. De leden van deze fractie zien aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met gemengde gevoelens kennisgenomen van de bevindingen van de NVAO betreffende de vier zwakke opleidingen van de Hogeschool InHolland en de begeleidende brief van staatssecretaris.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Rapport van bevindingen ten behoeve van een tussentijds oordeel over de verbeterpotentie van de opleidingen BE, CE, MEM en VTM¹ van Hogeschool InHolland en de begeleidende brief van de staatssecretaris.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport van bevindingen van de NVAO over de verbeterpotentie van vier opleidingen bij InHolland.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het rapport inzake de verbeterpotentie van InHolland. De leden hebben enkele vragen.

De leden van de D66-fractie danken de staatssecretaris voor de tussenrapportage over de kwaliteit van de opleidingen van InHolland.

2. Bevindingen uit het onderzoek

De leden van de VVD-fractie merken op dat het betrekken van niet alleen het management, maar vooral ook de docenten bij het verbetertraject waardering verdient. De staatssecretaris schrijft in zijn brief dat er gesprekken door de NVAO hebben plaatsgevonden met alle betrokken partijen. In de lijst met gesprekken met betrokkenen lijkt een gesprek met de studentengeleding van de medezeggenschap te ontbreken. Kan de staatssecretaris daar een toelichting op geven, zo vragen de leden. Is de staatssecretaris met deze leden van mening dat het van belang is dat ook de studentengeleding voldoende vertrouwen heeft?

De situatie bij InHolland heeft grote impact gehad op de studenten. De leden van deze fractie vinden het van belang dat er aan het begin van het schooljaar duidelijkheid is voor de studenten dat er zicht is op een «diploma van waarde». Het verbetertraject leidt in de ogen van de NVAO tot vertrouwen in de toekomst. De leden van deze fractie willen dit

¹ Bedrijfseconomie (BE), Commerciële Economie (CE), Media en Entertainment Management (MEM) en Vrijtijdsmanagement (VTM).

onderschrijven, maar wijzen erop dat de weg naar hogere kwaliteit nog een stuk langer is. Deze tussentijdse blik biedt perspectief, maar het uiteindelijke onderzoek kan alsnog leiden tot het intrekken van de accreditatie. Vandaar dat deze leden aan de staatssecretaris vragen om in de communicatie naar studenten voorzichtig te zijn en hiervoor ook aandacht te vragen bij het College van Bestuur. Nu lijkt de communicatie soms te positief. Goed nieuws mag absoluut gedeeld worden, maar laten we geen valse verwachtingen scheppen richting de studenten, aldus de leden van voornoemde fractie.

Voorts merken de leden op dat uit het rapport van de NVAO blijkt dat er vertrouwen is in het niveau van de afstudeerwerken van de onderzochte opleidingen voor het afstudeerjaar 2010–2011. Inmiddels is dat jaar verstreken en de betreffende studenten zijn afgestudeerd. Kan de staatssecretaris uiteenzetten wat de consequenties zouden zijn geweest voor deze inmiddels verstrekte diploma's als de conclusie van de Commissie was geweest dat er geen vertrouwen was geweest in de verbeterpotentie?

Bij de conclusies beveelt de Commissie aan om bij groei of krimp van een opleiding toch ten eerste oog te hebben voor de gevolgen voor de kwaliteit. De leden van deze fractie kunnen daar mee instemmen. De Commissie koppelt daaraan echter een reële instellingsfixus. De leden van deze fractie zijn hier geen voorstander van en zien liever een beleid van selectie aan de poort bij een te snelle groei van opleidingen. Graag vernemen zij de reactie van de staatssecretaris op deze aanbeveling van de Commissie.

De leden van de PVV-fractie vragen naar aanleiding van het rapport welke risico's het reorganisatieproces op de korte termijn met zich meebrengt voor het herstelproces van de vier opleidingen. Ook willen zij weten of de formele reorganisatie ook gevolgen heeft voor de ratio management/onderwijzend personeel? Zo ja, welke? Daarnaast vragen zij op welke wijze het hersteltraject voor alle betrokken oud-studenten en overige oud-studenten van de onderzochte opleidingen vorm wordt gegeven. Tot slot vernemen de leden graag in welke zin docenten en het middenmanagement (nog) onvoldoende klaar zijn voor het project Large Scale Interventions.

De leden van de CDA-fractie constateren dat het nieuwe bestuur de zaak dusdanig voortvarend heeft aangepakt dat er een positief oordeel ligt over de verbeterpotentie. Een mooie, maar helaas ook noodzakelijke inspanning, na alle perikelen rondom de kwaliteit van de verkorte afstudeertrajecten. Dit positieve advies is van groot belang voor de studenten en docenten van InHolland. Eveneens positief beoordelen deze leden de wijze waarop deze studenten en docenten betrokken zijn bij het verbetertraject. Als direct belanghebbenden is het belangrijk dat zij betrokken zijn bij een dergelijk traject dat veel impact op hen heeft gehad.

De leden van de SP-fractie merken op dat het feit dat de Commissie het vertrouwen heeft dat aan het einde van het lopende studiejaar 2011–2012 het eindniveau op het gewenste niveau zit, hoopgevend is. Wel vragen de leden of de Commissie ook een oordeel kan geven over de opleidingen in hun geheel. In hoeverre kan van een daadwerkelijke verbetering gesproken worden als er niet naar de opleidingen in hun geheel is gekeken? Zijn de verbeteringen ten aanzien van de afstudeerfase genoeg om de kwaliteit van de opleiding te verzekeren, zo vragen de leden. Ook vragen de leden of er een gevaar is dat het beeld van de verbeterpotentie geen papieren werkelijkheid is. De werkwijze van de Commissie heeft zich immers vooral geconcentreerd op de bestudering van documenten die zijn aangeleverd door InHolland. De daaropvolgende gesprekken bij InHolland zelf, zijn grotendeels gevoerd met managers en

in mindere mate met docenten. Hoe heeft de Commissie gecontroleerd of de situatie, zoals geschetst in de documenten, ook de praktijk weergeeft? Volgt er een (steekproefsgewijze) controle in de loop van het jaar van de eindschrijvingen, zo vragen de leden. Dat er aandacht wordt geschonken aan de docenten en het vertrouwen in hun «professionele kunnen», vinden de leden positief. Zijn er buiten de trainingen voor leden van de examencommissies en brede seminars nog andere maatregelen genomen voor docenten, zo vragen zij. De opleidingen zijn onder toezicht gesteld van het College van Bestuur. De leden van voornoemde fractie vragen wat dit precies inhoudt. Staan andere opleidingen niet onder toezicht van het bestuur? Is het bestuur niet altijd verantwoordelijk voor de opleidingen, zo willen deze leden weten. De projectmatige aanpak waarvan sprake is, roept bij de leden de vraag op of er ook veranderingen zijn ingezet die structureel voor verbeteringen zorgen.

De maatregelen genomen door de opleiding CE zijn minder concreet uitgewerkt. Hier lijken vooral intenties een grote rol te spelen, maar er wordt nauwelijks gesproken over concrete maatregelen waar dat bij de opleiding BE wel het geval is. Hoe wordt precies toegezien op de kwaliteit? Welke kwaliteitscriteria zijn er? Is er een (externe) onafhankelijke deskundige betrokken bij de eindbeoordeling?

De leden delen de zorg van de Commissie dat het gevaar bestaat dat de omvangrijkheid van de plannen snel zullen leiden tot een beperktere invoering van de verbeterplannen. Hoe wordt gewaarborgd dat de plannen ook daadwerkelijk worden ingevoerd en niet een uitgekleden versie? Hoe wordt er op toegezien dat de aangekondigde maatregelen voor een daadwerkelijk verbeterde opleiding zorgen, waarvan het eindniveau boven elke twijfel verheven is?

De opleidingen geven aan dat de verbetertrajecten geld kosten. Echter, InHolland is gekort op het budget. Waar moet het geld vandaan komen dat nodig is voor de invoering van de maatregelen om de kwaliteit te verbeteren? In hoeverre is hier sprake van een risicovolle situatie, zo vragen de leden van voornoemde fractie.

3. Beleidsreactie en vervolg

De leden van de VVD-fractie merken op dat het rapport van de NVAO en de reactie van de staatssecretaris alleen InHolland betreft. De problemen waren bij deze instelling groot, maar de leden vragen ook aandacht voor de andere instellingen en opleidingen waar grote tekortkomingen zijn geconstateerd bij de naleving van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Ook bij deze opleidingen is reden om te twifelen aan de waarde van het afgegeven hbo-diploma. In hoeverre zijn ook deze instellingen en opleidingen actief aan de slag met hun verbeterbeleid en in hoeverre houdt ook hier de NVAO de vinger aan de pols? Ook willen de leden graag weten of de positieve effecten van het gevoerde verbeterbeleid van InHolland gedeeld worden met de andere instellingen die een kwaliteitsslag moeten maken.

De leden van de PvdA-fractie zijn zeer te spreken over het feit dat er weer vertrouwen is in een mooie toekomst voor de vier in opspraak geraakte opleidingen. De NVAO gaat er van uit dat het herstel snel en voorspoedig zal verlopen. Ook stellen deze leden het zeer op prijs dat er bij InHolland zo hard wordt gewerkt aan herstel. Het is niet eenvoudig om een vertrouwensbreuk te herstellen en het valt te prijzen dat men daarbij bij InHolland voortvarend te werk gaat. Maar, zo merken de leden op, dit is de verwachting. De leden van voornoemde fractie kunnen zich niet geheel aan de indruk onttrekken dat de spreekwoordelijke slager, in weerwil van eerder falen, hier zijn eigen vlees gaat keuren. InHolland wordt geacht zelf alle verbeteringen te realiseren en (even belangrijk) te controleren. Gezien de media-aandacht die de instelling de afgelopen tijd kreeg, kan verwacht

worden dat er voldoende beweegredenen zijn om de kwaliteit van de genoemde opleidingen op peil te houden. Evenwel zouden de leden het op prijs stellen als de staatssecretaris zorgt voor een externe evaluatie van de onderwijskwaliteit bij InHolland, en dan met name de opleidingen die nu in de problemen kwamen, bijvoorbeeld over twee jaar.

De leden van de PVV-fractie kunnen zich goed vinden in de aangekondigde verbeteringsmaatregelen zoals het consequent naleven van de wet en het betrekken van onderwijspersoneel bij veranderprocessen. De leden willen wel opmerken het te betreuren dat er blijkbaar een omvangrijke en ingrijpende crisis heeft moeten plaatsvinden voordat een dergelijke cultuuromslag kon worden ingezet. Maar ook in dit dossier schuilt er veel wijsheid in het spreekwoord «Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald». In dat kader hechten de leden eraan om uit te spreken dat het wordt gewaardeerd dat de huidige interim-voorzitter nieuwe inzichten heeft gearticuleerd over het competentieonderwijs, over de herwaardering van de kenniscomponent en over kwaliteitsaspecten die op breed draagvlak kunnen rekenen van de beroepsgroep van docenten. De leden van deze fractie kunnen de conclusie volgen dat het tussentijds oordeel vertrouwen wekt, maar dat er niet vooruitgelopen kan worden op de uitkomsten van de definitieve advisering van de NVAO over het eventueel intrekken van de accreditatie. Hoewel er reeds stappen in de praktijk zijn genomen, blijven het deels vooralsnog papieren voornemens. Bovendien delen deze leden de indruk dat er grote ambities op relatief korte termijn gerealiseerd moeten worden.

De leden van de CDA-fractie constateren dat InHolland met de doorgevoerde veranderingen vooruitloopt op de Strategische Agenda en vertrouwen krijgt door verantwoordelijkheid te nemen. Zo zien deze leden het graag. Wel hebben zij nog de volgende opmerkingen. De leden willen graag wederom pleiten voor een rol van studenten bij de benoeming van de raad van toezicht. Graag ontvangen zij een reactie op dit punt. Voorts zijn de leden benieuwd naar de ontwikkelingen rond de studies van andere instellingen die ook onder vuur lagen. Maken zij eenzelfde positieve ontwikkeling door? Zo nee, waarom niet, zo vragen de leden.

Deze leden van de D66-fractie zijn zeer benieuwd naar het uiteindelijke oordeel van de NVAO. Zij vragen of de NVAO nu ook nogmaals opleidingen bij andere hogescholen beoordeelt. Voorts merken de leden op dat de kwaliteit van het verbeterbeleid van de hogeschool InHolland door de onderwijsinspectie¹ op papier is beoordeeld. Toetst de onderwijsinspectie ook nog op andere wijze, bijvoorbeeld door gesprekken met docenten, of ook daadwerkelijk sprake is van kwaliteitsverbetering? Op welke wijze zijn de docenten van de betrokken opleidingen in het traject betrokken, zo vragen de leden.

II Reactie van de staatssecretaris

¹ Bijlage bij Kamerstuk 31 288, nr. 148.